

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

JANUAR 2019

KLJUČNE PORUKE

- Crnogorska ekonomija, nakon snažne aktivnosti u 2017. godini, nastavlja trend visokog rasta i u prva tri kvartala 2018.
- Značajan rast industrijske proizvodnje u 2018, dominantno usljed povećane proizvodnje električne energije i prerađivačke industrije
- Prihodi od turizma već u septembru dostigli cjelogodišnji nivo prihoda iz 2017.
- Zaposlenost tokom godine rasla značajno, na visokom nivou i nakon završetka ljetnje turističke sezone
- Prihodi budžeta u 2018. bilježe značajno veću naplatu u odnosu na 2017. godinu
- Bankarski sektor u 2018. je bio stabilan i likvidan i ostvario pozitivan finansijski rezultat i pored uvođenja privremene uprave i Atlas i IBM banci
- Uprkos rastu izvoza roba, deficit spoljnotrgovinske razmjene porastao u 2018. zbog bržeg rasta uvoza
- Visok rast priliva stranih direktnih investicija za 11 mjeseci 2018. godine

Međunarodno okruženje

Rast svjetske ekonomije u 2018. prema projekcijama MMF-a, predviđen na 3,7%, revidiran je naniže za 0,2 p.p. usljed povećanih trgovinskih tenzija, kao i usporavanja kineske ekonomije, ali i nekih razvijenih zemalja. Cijene sirove nafte su fluktuirale u 2018. i prosječno su iznosile 71,6 \$/barelu, što je u skladu sa projekcijama MMF-a. Za većinu zemalja Zapadnog Balkana, rast je, vođen javnim investicijama i snažnom privatnom potrošnjom, revidiran naviše za 0,3 p.p. i procijenjen je na 3,5%.

Realni sektor i inflacija

Industrijska proizvodnja u 2018. bilježi rast od 22,4%, usljed snažnog rasta proizvodnje električne energije od 62,1%. Prerađivačka industrija bilježi rast proizvodnje od 12,1%, dok je sektor 'vađenje ruda i kamena' zabilježio pad od 21,3%. Crnu Goru je u 2018. u kolektivnom smještaju, posjetilo 1,1 milion turista (rast 12,7%), koji su ostvarili 4,2 miliona noćenja (rast 8,2%). Promet u maloprodaji u 2018. je nominalno veći za 4,6%, odnosno realno za 3,4%. Potrošačke cijene u 2018. godini bile su pod dominantnim uticajem rasta cijena nafte na svjetskom tržištu i primjene nove regulative u oblasti poreske politike. Godišnja stopa u decembru je iznosila 1,6%, dok je prosječna stopa za 2018. iznosila 2,6%. Najveći pojedinačni uticaj na prosječnu inflaciju u 2018. godini imale su cijene iz kategorija "alkoholna pića i duvan" (0,79 p.p.) i prevoz (0,62 p.p.). Godišnja stopa inflacije, mjerena HICP-om, u decembru 2018. iznosila je 1,5%, dok je prosječna stopa za period bila 2,9%. Cijene proizvođača industrijskih proizvoda u decembru su rasle po godišnjoj stopi od 2,4%, izvozne cijene bile su niže 1,4%, dok su uvozne cijene u decembru zabilježile minimalni godišnji rast od 0,1%.

Zaposlenost i zarade

Na kraju decembra, bilo je 41 378 nezaposlenih lica, odnosno 19,3% manje g-n-g. Stopa registrovane nezaposlenosti na dan 31.12.2018. bila je 17,8% tj 4,3 p.p. niže u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano g-n-g broj zaposlenih je viši za 9,3% i iznosio je 194 085. Prosječna zarada (bruto) bila je 771 eura odnosno posmatrano g-n-g više su za 0,4%, dok su neto zarade ostale na istom nivou od 513 eura.

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta u 2018. godini naplaćeni su u iznosu od 1.746,4 mil.€ ili 37,9% BDP-a i niži su u odnosu na plan 0,6%, dok su u odnosu na 2017. godinu prihodi viši za 11,5%. U decembru 2018. godine prihodi budžeta su iznosili 184,7 mil.€ što je 0,6% niže u odnosu na isti mjesec 2017. godine. Izdaci budžeta u 2018. godini iznosili su 1.905,6 mil.€ ili 41,4% BDP-a, i viši su u odnosu na plan i 2018. godinu, i to 0,3% i 5,7%, respektivno. U decembru, izdaci su

bili 255,1 mil.€ što je 5,6% niže u odnosu na isti mjesec 2017. godine. U 2018. godini ostvaren je deficit budžeta u iznosu od 159,2 mil.€ ili 3,5% procijenjenog BDP-a, a u decembru je ostvaren deficit od 70,4 mil.€.

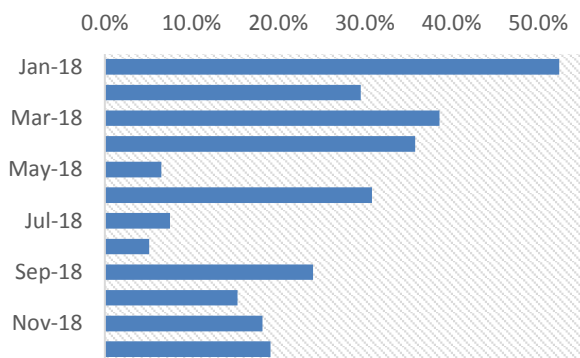
Finansijski sektor

Bankarski sektor u 2018. godini ostvario je pozitivan finansijski rezultat od 28,0 mil.€. Ukupni krediti u decembru iznosili su 2.930,2 mil.€, što je rast od 8,5% na godišnjem nivou. Zbog pogoršanja finansijskog stanja u Atlas i IBM banci, CBCG je 7.12.2018. godine, u ove banke, uvela prvo privremenu upravu, a potom je početkom januara tekuće godine uveden stečaj u IBM banci, dok je za Atlas predložena dokapitalizacija od 22 mil.€, što nije imalo negativne posljedice na poslovanje ostalih banaka u sistemu. Rast kredita je uslovljen povećanim kreditiranjem sektora stanovništva od 12,0% i privrede od 5,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Banke su u 2018. odobrile 1.176,6 mil.€ novih kreditnih plasmana, što predstavlja rast od 7,5% g-n-g. Ukupni depoziti iznosili su 3.459,2 mil.€, i ostvarili su rast od 5,9% na godišnjem nivou. Krajem decembra, od 71.758 pravnih lica i preduzetnika, u blokadi je bilo 17.939 ili 25,0% dužnika, što predstavlja rast na mjesečnom nivou od 2,52%. Ukupan dug je iznosio 660,0 mil.€, što je za 1,68% više u odnosu na prethodni mjesec.

Spoljnotrgovinska razmjena i investicije

Deficit spoljnotrgovinske razmjene u 2018. iznosi 2,2 mlrd.€, što je 11,5% više g-n-g. Izvoz je ostvaren u vrijednosti od 400,0 mil.€, a uvoz 2.554,4 mil.€, što je za 7,7% i 10,9% više, respektivno. Rast ukupnog izvoza opredijeljen je povećanjem izvoza električne energije (120,8%) i medicinskih i farmaceutskih proizvoda (81,3%). U prometu električne energije, ostvaren je suficit u iznosu od 14,4 mil.€. Izvoz medicinskih i farmaceutskih proizvoda porastao je na 21,3 mil.€, sa 11,7 mil.€ u 2017. U strukturi uvoza najzastupljeniji su mašine i transportni uređaji (638,1 mil.€), proizvodi od metala i nemetalnih minerala (248,0 mil.€) i hrana (443,3 mil.€). Neto priliv stranih direktnih investicija u periodu januar-novembar 2018, iznosio je 303,6 mil.€, što je 22,3% manje g-n-g. Smanjeni neto priliv opredijeljen je visokim odlivom, koji je iznosio 444,0 mil.€, a rezultat je povlačenja vlasničkih ulaganja, kao i otplate interkompanijskog duga. Ukupan priliv stranih direktnih investicija u periodu januar-novembar 2018. iznosio je 747,6 mil.€, što je 39,7% više nego u 2017. Rast ukupnog priliva rezultat je povećanih ulaganja u vlasnički kapital (ulaganja u kompanije i banke povećana za 89,2%, ulaganja u nekretnine povećana za 22,2%), kao i rasta ulaganja u formi interkompanijskog duga za 27,9%.

Grafik 1. Industrijska proizvodnja, godišnje stope rasta

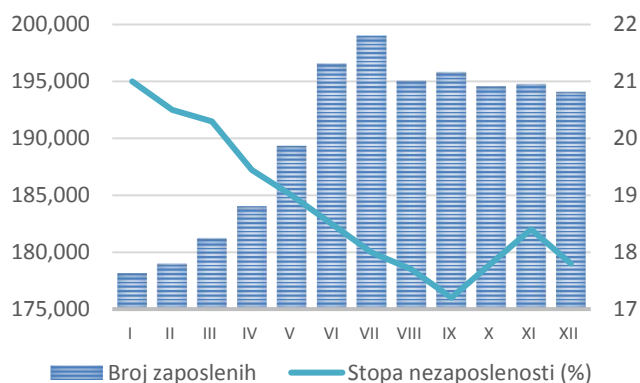
...Oporavak industrijske proizvodnje u 2018. uz visoke stope rasta...

Grafik 2. Inflacija u 2018 (CPI), godišnji rast u %

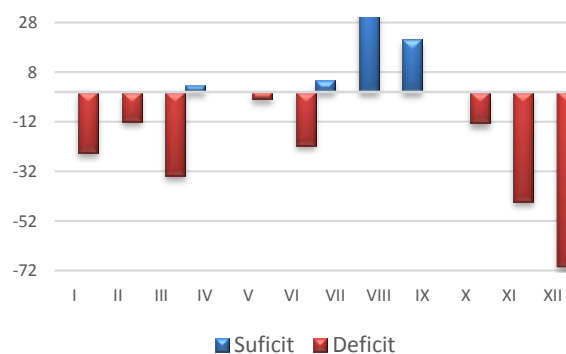
...Godišnja stopa inflacije se spustila sa 2,6% u januaru na 1,6% u decembru...

Grafik 3. Kretanja na tržištu rada

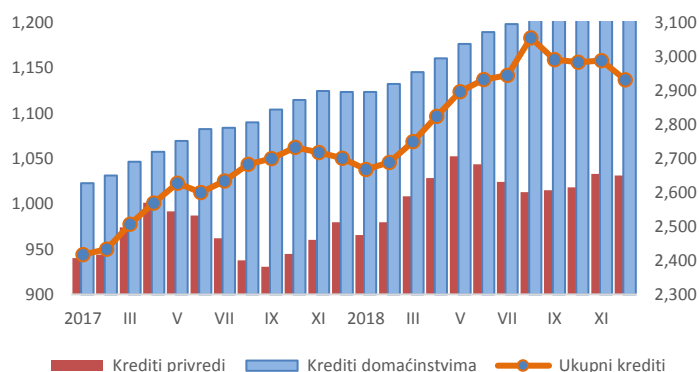
...U odnosu na decembar 2017. godine zabilježen značajan rast zaposlenosti od 9,3%...

Grafik 4. Kretanje suficita i deficita budžeta, u mil.€

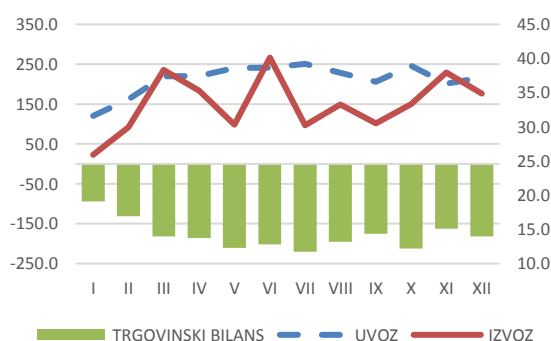
...U odnosu na 2017. godinu deficit budžeta niži je za 32,8% ...

Grafik 5. Krediti po sektorima, u mil €

...Ukupni krediti su povećani za 8,5 %, krediti privrede 5,8 % i krediti fizičkih lica 12,0 %, na godišnjem nivou...

Grafik 6 Spoljnotrgovinska razmjena, u mil. €

...Ujednačeno kretanje uvoza i blage oscilacije u izvozu roba....

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	XII 2017	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018	XI 2018	XII 2018	M-n-M	XII 2018 - g-n-g	2018/2017 g-n-g
Industrija																
Industrijska proizvodnja	1,5	52,4	29,5	38,6	35,8	6,5	30,8	7,5	5,1	24,0	15,3	18,1	19,1	-0,8	19,1	22,4
Prerađivačka industrija	-10,9	26,5	6,2	20,2	8,2	-16,1	-9,3	12,1	-4,8	5,3	7,0	10,1	34,8	-12,6	34,8	12,1
Vađenje rude i kamena	70,6	18,0	-32,2	-32,0	-25,5	-26,1	21,4	-26,8	-26,9	-18,6	-19,1	-21,6	-18,1	-6,1	-18,1	-21,3
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	7,2	91,0	76,3	82,6	145,3	200,0	200,0	14,4	42,5	84,8	78,2	70,2	11,0	25,0	11,0	62,1
Turizam																
Dolasci turista	30.668	24.829	25.283	34.531	68.223	109.886	144.034	178.158	194.968	146.829	78.678	39.580	31.849	-19,5	3,9	12,7
Noćenja turista	64.444	56.156	58.959	76.233	173.887	362.877	625.970	890.259	969.182	613.118	239.251	81.231	61.832	-23,9	-4,1	8,2
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	5,2	4,3	3,0	2,5	4,7	4,2	4,4	1,8	1,3	3	3,1	3,3	4,6	15,9	4,6	3,4
Tekuće cijene	6,8	5,7	4,8	4,4	6,4	5,8	5,8	2,9	2,1	4,3	4,4	4,5	5,1	15,0	5,1	4,6

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	XII 2017	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018	XI 2018	XII 2018	M-n-M	XII 2018 - g-n-g	2018/2017 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	1,9	2,6	2,7	2,9	2,9	3,1	3,4	3,4	2,8	1,9	1,9	2,0	1,6	-0,6	1,6	2,6
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	2,9	3,6	3,7	3,9	3,8	3,6	3,6	3,0	2,6	1,7	1,7	1,7	1,5	-0,3	1,5	2,9
Indeks proizvođačkih cijena	0,1	-0,4	0,9	1,2	1,2	1,5	2,1	1,9	1,8	2,4	2,9	2,9	2,4	-0,1	2,4	1,7

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	XII 2017	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018	XI 2018	XII 2018	M-n-M	XII 2018 - g-n-g	2018/2017 g-n-g
Broj zaposlenih	177.627	178.160	179.035	181.260	184.039	189.341	196.539	198.987	195.041	195.784	194.555	194.756	194.085	-0,3	9,3	4,3
Broj nezaposlenih	51.262	48.580	47.487	47.180	45.003	43.692	42.737	41.755	41.012	39.902	41.927	42.889	41.378	-3,5	-19,3	-13,6
Stopa nezaposlenosti (%) ¹	22	21	21	20	19	19	19	18	18	17	18	18	18	-0,6	-4,3	-3,0
Prosječna bruto zarada (€)	768	767	766	761	765	768	767	761	766	768	766	769	771	0,3	0,4	0,1
Prosječna neto zarada (€)	512	511	511	508	510	512	511	508	511	512	510	512	513	0,2	0,2	0,1
Prosječna penzija (€)	280	286	286	286	285	285	285	285	285	285	284	284	284	0,0	1,5	0,7

¹ Promjene (M-n-M, III 2018 g-n-g i 201/2017 g-n-g) prikazane u p.p

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	XII 2017	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018	XI 2018	XII 2018	M-n-M	XII 2018- g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	2,700.6	2,667.4	2,687.9	2,749.0	2,823.6	2,895.8	2,931.9	2,944.1	3,053.9	2,989.6	2,982.6	2,986.8	2,930.2	-1.9	8.5
Kreditni privredi (u mil.€)	979.4	965.3	979.5	1,008.2	1,028.3	1,052.2	1,043.3	1,024.0	1,012.8	1,014.8	1,017.8	1,032.6	1,031.1	-0.1	5.3
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,123.2	1,123.1	1,131.8	1,144.8	1,160.0	1,176.0	1,189.0	1,197.9	1,205.8	1,215.0	1,226.7	1,238.7	1,250.9	1.0	11.4
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	188.4	213.5	181.5	218.7	215.1	229.3	226.0	210.3	261.6	233.1	238.7	226.1	197.6	-12.6	4.9
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	197.0	197.5	197.4	200.4	200.6	205.2	204.7	217.9	206.2	200.6	204.4	207.7	202.4	-2.5	2.8
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,267.2	3,235.5	3,235.8	3,238.9	3,291.9	3,362.7	3,350.3	3,415.3	3,531.8	3,459.3	3,459.0	3,452.2	3,459.2	0.2	5.9
Depoziti privrede (u mil.€)	1,133.4	1,099.9	1,090.5	1,085.0	1,100.0	1,160.8	1,128.5	1,163.5	1,227.4	1,143.8	1,113.2	1,083.5	1,099.4	1.5	-3.0
Depoziti stanovnika (u mil.€)	1,704.0	1,227.6	1,233.7	1,232.5	1,237.3	1,233.7	1,259.5	1,278.9	1,314.9	1,308.7	1,312.5	1,319.8	1,327.5	0.6	-22.1
Kamatna stopa na kredite	6.8	6.8	6.8	6.7	6.7	6.6	6.5	6.5	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	0.0	-0.4
Kamatna stopa na depozite	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.0	-0.1
Obavezna rezerva (u mil.€)	233.6	237.1	239.6	237.1	239.3	241.0	246.3	247.5	250.9	259.3	258.3	253.4	251.9	-0.6	7.8

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	XII 2017	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018	XI 2018	XII 2018	M-n-M	XII 2018 - g-n-g	XII 2017
Izvoz roba (u mil.€)	36,3	25,9	30,0	38,3	35,3	30,3	40,1	30,2	33,3	30,5	33,3	37,9	34,9	-8,1	-4,0	7,7
Uvoz roba (u mil.€)	231,0	120,5	161,5	220,0	220,8	240,8	241,7	250,9	228,8	205,7	246,1	200,9	216,5	7,8	-6,3	10,9
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-194,7	-94,6	-131,6	-181,7	-185,5	-210,5	-201,6	-220,7	-195,5	-175,2	-212,8	-163,0	-181,7	11,5	-6,7	11,5
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	93,6	30,4	-1,6	22,0	57,2	-48,1	93,7	42,8	54,2	-32,2	34,8	50,4	n.p.	44,7	392,4	-22,4

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	XII 2017	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018	XI 2018	XII 2018	M-n-M	XII 2018 - g-n-g	XII 2017
Prihodi budžeta (mil.€)	185,9	81,5	107,1	138,9	156,8	138,8	140,7	160,6	161,3	187,3	145,8	142,8	184,7	-5,9	-0,6	11,5
Izdaci budžeta (mil.€)	270,7	106,1	119,0	172,4	154,2	141,8	162,1	155,9	127,2	166,1	158,4	187,1	255,1	45,5	-5,8	5,6
Deficit budžeta (u mil.€)	-84,5	-24,6	-11,9	-33,6	2,6	-2,9	-21,4	4,7	34,1	21,2	-12,6	-44,3	-70,4		-16,6	-32,8
Deficit budžeta (% BDP-a) ²	-2	-0,5	-0,3	-0,7	0,1	-0,1	-0,5	0,1	0,7	0,5	-0,3	-1,0	-1,5			

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	XII 2017	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018	XI 2018	XII 2018	M-n-M	XII 2018 - g-n-g	XII 2017
Brent crude oil (USD/barel)	66,55	69,00	64,57	69,32	74,65	77,71	78,55	74,07	77,69	79,50	81,00	66,70	57,80	-13,3	-13,1	30,1
Aluminijum (USD/T)	2080,47	2209,73	2181,79	2069,24	2254,69	2299,67	2237,62	2082,24	2051,51	2026,46	2029,86	1938,51	1920,38	-0,9	-7,7	7,2
Euribor (12 mjeseci)	-0,19	-0,19	-0,19	-0,19	-0,19	-0,18	-0,18	-0,18	-0,17	-0,16	-0,15	-0,14	-0,12	0,0	0,1	0,0
Inflacija u Eurozoni ³	1,40	1,30	1,10	1,30	1,30	1,90	2,00	2,10	2,00	2,10	2,20	1,90	1,60	-0,3	0,2	0,2

² Promjene (M-n-M, V 2018 g-n-g i 2018/2017 g-n-g) prikazane u p.p³ Promjene (M-n-M, V 2018 g-n-g i 2018/2017 g-n-g) prikazane u p.p